

กระบวนการดำเนินกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต7

STRATEGIC MANAGEMENT PROCESS FOR SCHOOL MODEL IN THE DREAM, UNDER THE NAKHONRATCHASIMA EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7

วิวัฒน์ เฉลิมวรวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ 6/999 ซอยพหลโยธิน 52 แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือข้าราชการครูของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 รวมทั้งสิ้น 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.863 เก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติขั้นพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัยพบว่า

การสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติได้มาก ($M = 4.11$)

การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ โดยรวม มีการปฏิบัติได้มาก ($M = 3.67$) ส่วนด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระอย่างเพียงพอเหมาะสม ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และการพัฒนาห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา) คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ ให้ทันสมัยมีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ปฏิบัติได้ปานกลาง ($M = 3.10$) และ ($M = 3.34$)

การสร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นผู้มืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติได้มาก ($M = 3.75$) ส่วนด้านการพัฒนาครูทุกคนรับการเรียนรู้อย่างทันสมัยที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิบัติได้ปานกลาง ($M = 3.35$)

การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยรวม มีการปฏิบัติได้มาก ($M = 3.67$) ส่วนด้านการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีการใช้สื่อดิจิทัล เช่น e-Library, e-Book, e-Learning และ Software เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้มีการกระทำใดที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ปฏิบัติได้ปานกลาง ($M = 3.10$) และ ($M = 3.34$)

การระดมสรรพกำลัง สร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งอันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรประชาสังคม ในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนาโดยรวมและรายด้าน ปฏิบัติได้ปานกลาง ($M = 4.67$)

Abstract

This research aimed to study a process of strategic management process for school model in the dream, under the Nakhonratchasima Educational Service Area Office 7. Total 262 persons used in this study. The instrument was a 5-point scale questionnaire with a reliability of 0.863. The results were analyzed by using computer programs through percentage, Arithmetic Mean, and standard deviation.

The research results revealed as follows:

Force the school to create a good management system, effective mobility resulting in the potential development of the students were accepted in society as a whole and in practice a lot ($M = 4.11$). Curriculum development and process of learning integrated for students to develop knowledge is a feature desired skills and life as potential overall practice a lot ($M = 3.67$), the development of libraries and learning resources for all subjects with adequate response to the needs of learners and communities, and development of modern Mathematics and Science (Physics, Chemistry, Biology) laboratories, computer, foreign language to have materials and equipment sufficient number of students perform moderate ($M = 3.10$) and ($M = 3.34$). Creating empower people at all levels to professional skill of workers can organize the learning process and improve the quality of education overall practice a lot ($M = 3.75$) of developing every teacher adjust the course change. Teaching reforms consistent with moderate learning performance ($M = 3.35$).

Increasing capacity of schools to use information and communication technology to organize and manage the learning process to optimize the overall performance much ($M = 3.67$), part of every teacher is encouraged to use digital media such as e - Library, e - Book, e-Learning and Software for teaching and encourage any action that is not contrary to the Act on Computer Crime Web. MF performance in 2550 was moderate ($M = 3.10$) and ($M = 3.34$).

Mobilization build a strong party patronage network power arising from the participation of communities, civil society in the form of co-sponsors and co-practice charge with the development and the teachers, perform moderate (III = 4.67).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2554 ฉบับที่ 16 ซึ่งเลิกใช้แล้วและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับปัจจุบันกำหนดสิทธิเสรีภาพ แนวนโยบายด้านการศึกษาคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้ อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้าน ศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 80 กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ข้อ 3) พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษา ในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเป็นจริงเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยระเบียบวินัยค่านิยมถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียม และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินที่จากรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชนและเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา ดังนี้

1. ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2. ให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพยากรและทรัพย์สินอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครอง ดูแลบำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบายวัตถุประสงค์และการกิจการหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษาและเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษา สามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษาระดับที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

2. จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3. จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเป็นธรรม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

4. จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และการกิจของสถานศึกษาโดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพ และความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

5. จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลและเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์กรมหาชน

6. จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

7. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบายการจัดการศึกษา และคุณภาพ

มาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบติดตามและการประเมินให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดและบัญญัติเกี่ยวกับจุดเน้นทางด้านการศึกษาที่สอดคล้องกันคือ ให้ความสำคัญกับการได้รับสิทธิ และโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของคนทุกคนที่อยู่ในทุกพื้นที่อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังได้เน้นหนักในเรื่องการระดมทุนเพื่อการจัดการศึกษา ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษา แต่สภาพจริงในปัจจุบันปรากฏว่าการจัดการศึกษาของไทยยังไม่เป็นไปตามจุดเน้น ทางด้านการศึกษาที่รัฐธรรมนูญกำหนด และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติบัญญัติไว้ สอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) ปีปัจจุบันการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับต่างๆ ยังมีความหลากหลาย ทั้งมาตรฐาน และคุณภาพ โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงมักจะอยู่เฉพาะในกรุงเทพมหานครและเขตอำเภอเมือง ซึ่งมีอยู่จำนวนจำกัด ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลมักจะมีคุณภาพต่ำลงในทุกๆ ด้าน ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานได้ เด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีที่อยู่ในเมืองมีโอกาส เข้าเรียนในโรงเรียนดีมีคุณภาพมากกว่าผู้ที่มาจากครอบครัวยากจน และอาศัยในต่างจังหวัดหรือชนบท

ดังนั้น วันที่ 22 เมษายน 2546 คณะรัฐมนตรีโดยการนำของรัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบในหลักการโครงการ “หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ภายใต้แนวคิดหลักการและความเชื่อที่ว่า “การศึกษา สามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถลดช่องว่างของบุคคลในสังคมลงได้ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนชาวไทยสามารถหลุดพ้น จากวงจรความยากจน พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฝัน ของคนในสังคมดีและเยาวชนได้เข้าเรียนในโรงเรียนดีมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน ใช้การบริหารจัดการแนวใหม่ มุ่งพัฒนาโรงเรียน ทุกด้าน ซึ่งได้เริ่มดำเนินการโครงการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 เป็นต้นมา แต่ในปี พ.ศ. 2550 ได้เกิดวิกฤตทางการเมือง ส่งผลให้รัฐบาลโดยการนำ ของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ล่มสลายลง มีการแต่งตั้งรัฐบาลรักษาการ มีพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นเวลา 1 ปี ในช่วงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อให้การดำเนินงานโรงเรียนในฝันเกิดการชะงักงัน เกิดความสับสนต่อโรงเรียนและชุมชนผู้ปฏิบัติว่าจะเดินหน้าต่อไปหรือว่าจะล้มเลิกโครงการหลังจากนั้นในปี พ.ศ.2551 มีการเลือกตั้งได้รัฐบาลชุดใหม่โดยการนำของ นายสมคิด สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลจึงได้กลับมาส่งเสริมสนับสนุน อย่างจริงจังอีกครั้งภายใต้ชื่อโครงการโรงเรียนดีใกล้บ้าน” แต่ในปี พ.ศ. 2552 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ครั้งสำคัญอีกครั้ง นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี

วันที่ 2 ธันวาคม 2551 รัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ต้องพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากพรรคพลังประชาชน ถูกศาลวินิจฉัยให้ยุบพรรค เกิดการย้ายชั่วคราวการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ ได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล วันที่ 7 ธันวาคม 2551 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้รับการสนับสนุนด้วยเสียงข้างมากให้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 27 ของประเทศไทย ในยุคนี้กล่าวได้ว่า โรงเรียนในฝันได้รับการกำกับติดตามและการสนับสนุนด้านงบประมาณ ลดลงจากเดิมมาก มีเพียงการสานต่อโครงการภายใต้โครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2: 2553-2555 (SP2) และในจำนวนโรงเรียนในฝันทั่วประเทศมีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษา ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมดำเนินโครงการโรงเรียนในฝันรุ่นที่ ระหว่างปี พ.ศ. 2546 -2549 จำนวน 6 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนได้ผ่านการประเมินเป็น “โรงเรียนต้นแบบในฝัน” และได้รับการพัฒนาตามหลักการแนวคิดทฤษฎีการบริหารโครงการโรงเรียนในฝันอย่างต่อเนื่อง ด้วยการสื่อสาร และการกระเพื่อมข่าวของสื่อมวลชน การแถลงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการดำเนินงาน รวมทั้งการคาดหวังถึงภาพความสำเร็จของโรงเรียนในฝัน จากรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้คนทั่วไปมีความรู้สึกศรัทธา และมีความหวังกับโรงเรียนในฝัน อย่างมาก มีความเชื่อมั่นว่าหากบุตรหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนในฝัน จะทำให้บุตรหลานของตน ได้เข้าเรียน ในโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพมากกว่าโรงเรียนอื่นๆ

แต่จากผลการประเมินระดับชาติ การประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก และการประกวดแข่งขันในกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบในฝัน และโรงเรียนอื่นๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปรากฏว่าผลการประเมินและผลการประกวดของนักเรียน แต่ละโรงเรียนไม่แตกต่างกัน เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้น เพื่อเป็นการศึกษากระบวนการที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย เรื่อง “กระบวนการดำเนินกลยุทธ์ ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7”

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ศึกษา กระบวนการดำเนินกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษาคือโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนอนุบาลชุมพวงวิทยา ตำบลชุมพวง อำเภอชุมพวง
2. โรงเรียนภูวิทยา ตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง
3. โรงเรียนพิมายวิทยา ตำบลพิมาย อำเภอพิมาย

- โรงเรียนเมืองยางคุรุราษฎร์อุทิศ ตำบลเมืองยาง อำเภอเมืองยาง
- โรงเรียนชุมชนลำทะเมนชัยศึกษา ตำบลขุขันธ์ อำเภอลำทะเมนชัย
- โรงเรียนชุมชนประทาย ตำบลประทาย อำเภอประทาย

ขอบเขตด้านระยะเวลา

วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 30 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรในการศึกษา คือ ข้าราชการครูทั้งหมดของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต รวมทั้งสิ้น จำนวน 262 คน
- กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ข้าราชการครูทั้งหมดของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต รวมทั้งสิ้น จำนวน 262 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

- สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ ตำแหน่ง หรือการปฏิบัติหน้าที่ปัจจุบัน อายุ ภูมิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
- กระบวนการดำเนินกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7
 - การสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ดีคล่องตัวมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม
 - การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะ การดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ
 - การสร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับ ให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
 - การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - การระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งอันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วม ของชุมชน องค์กร ประชาสังคม ในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์ และร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจ ดำเนินการ ดังนี้

- ข้อมูลที่ 1 ไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการโดยวิเคราะห์ความถี่ของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 วิเคราะห์

โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 105)

$$P = \frac{f \cdot 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละของประชากร

f แทน ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

- ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 105)

$$m = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ m แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\sum x$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดของประชากร

N แทน จำนวนคะแนนของประชากร

- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 106)

$$S = \frac{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของ

คะแนนแต่ละตัว

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคะแนน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัย เรื่อง กระบวนการดำเนินกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ตำแหน่งหรือการปฏิบัติหน้าที่ปัจจุบัน กลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มครูผู้สอน รองลงมา คือ กลุ่มหัวหน้างานตามแผนบริหาร ถัดมา คือ กลุ่มรองผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียน

อายุกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุดมีอายุ 36-40 ปี รองลงมาคือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 35 ปี และถัดมา คือ กลุ่มอายุมากกว่า 45 ปี ส่วนน้อยที่สุด คือ กลุ่มอายุ 41-45 ปี

ด้านวุฒิ การศึกษาสูงสุด กลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุด มีวุฒิปริญญาตรี รองลงมา คือ กลุ่มที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ถัดมา คือ วุฒิปริญญาโท ส่วนวุฒิปริญญาเอกไม่มี

ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุดมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปี รองลงมา คือ 14-15 ปี ถัดมา คือ 5-10 ปี ส่วนที่น้อยที่สุด มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบ ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า

การสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะ การดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพโดยรวม มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน มีเพียงด้านการพัฒนาห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระอย่างเพียงพอ เหมาะสม ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และการพัฒนาห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา) คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ ให้ทันสมัยมีสื่อ และอุปกรณ์เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนเท่านั้น ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

การสร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพมีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน มีเพียงการพัฒนาครูทุกคนปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนที่สอดคล้อง กับการปฏิรูปการเรียนรู้ เท่านั้น ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน มีเพียงการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีการใช้สื่อดิจิทัล เช่น E-Library, E-Book, E-Learning และ Software เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้มีการกระทำใดใดที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เท่านั้น ที่อยู่ในระดับ ปานกลาง ตามลำดับ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

การระดมสรรพกำลัง สร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง อันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรประชาสังคม ในรูปแบบของ ผู้อุปถัมภ์ และผู้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนาของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

การสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ดี จัดว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับโรงเรียนในฝัน ผู้บริหารโรงเรียนในฝัน ที่ต้องการประสบความสำเร็จ จะต้องมีความรู้ในการสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้การดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์โรงเรียนจึงจำเป็นต้องกำหนดรูปแบบ และแนวทางในการขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในหน่วยงานทุกระดับ โดยใช้กลไกในการขับเคลื่อน กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติใช้แนวคิดกำหนดผลสำเร็จอย่างสมดุลรอบด้าน (Balanced Scorecard) และในการสร้างพลังขับเคลื่อนที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การจัดการโดยการวางแผน กลยุทธ์ เป็นความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบงานต่างๆ ภายในองค์กร มีกระบวนการในการแบ่งงานกันทำ พร้อมกับการแบ่งอำนาจหน้าที่อย่างเหมาะสม สร้างความตระหนักอยู่เป็นกลุ่มในโครงสร้างเดียวกันและมีระเบียบที่ชัดเจนต่อสัมพันธ์กันได้ตามปกติพร้อมมุ่งสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เดียวกันส่วนการวางแผนมีความสำคัญ เพราะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลการดำเนินงานในอดีตและการสังเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาในปัจจุบัน นำมากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานโดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ การกำหนดปลายทางที่ต้องการ กำหนดวิธีการและกระบวนการหรือกลวิธีให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในรูปของแผนงานและโครงการที่เชื่อมโยงกันภายใต้ทรัพยากรที่จำเป็นคือคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และมีการกำกับ การปฏิบัติ การตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การวางแผนกลยุทธ์ถือเป็นแนวทางสำคัญสำหรับองค์กร เพราะเป็นแผนงานหรือแนวทางที่ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กร โดยมีปัจจัยเกี่ยวข้องคือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก เพื่อให้ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทาง ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายคือ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างอำนาจหน้าที่ที่งานบุคคลและทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ให้สามารถดำเนินการได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ เป็นวิธีการหรือแผนการที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบมีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน มีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ โดยอาศัยความรู้ความชำนาญมุ่งหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่งหรือเพื่อหลบลี้ภัยอุปสรรคต่างๆ สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการและมีความหมายเหมือนคำว่า ยุทธศาสตร์ ซึ่งเดิมใช้ในความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรบ ซึ่งมาจากภาษาอังกฤษว่า Strategy ใช้ครั้งแรกในวงการทหารและการทำสงคราม หมายถึง ศิลปะในการวางแผนและการบัญชาการรบ เพื่อเอาชนะศัตรู (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2545: 2-9) เป็นวิธีดำเนินงานให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์เหนือความคาดหมายระดับความสำเร็จ การเจริญเติบโต และความก้าวหน้าขององค์กรแบบก้าวกระโดด (Dramatic improvement) เน้นการใช้นวัตกรรม (Innovation) สิ่งประดิษฐ์ หรือความคิดใหม่ ๆ ดังนั้น กลยุทธ์จึงมักจะต้องอาศัยวิธีการ ที่พยายามไม่ให้เหมือนใคร ไม่ให้ใครเหมือนแปลกแหวกแนว ไม่มีใครคาดคิด การกำหนดกลยุทธ์ที่ดีต้องพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) หรือเกิดนวัตกรรม (Innovation) หรือสิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่ (สมพร สังข์นิมิต 2546: 41-42) กลยุทธ์เป็นวิธีการ แผนการ หรือ

รูปแบบการกระทำต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบมีความยืดหยุ่น พลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ โดยอาศัยความรู้ความชำนาญเพื่อเอาชนะคู่แข่ง คู่แข่งชั้นหรือเพื่อหลบหลีกปัญหาอุปสรรคต่างๆจนสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ภายใต้เงื่อนไขของเวลาที่เหมาะสม ในการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและภายในองค์กร มีการกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทาง มีการกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางปฏิบัติ การกำหนดแผนงาน งานโครงการ การดำเนินงานตามแผน และประเมินผลการปฏิบัติงาน การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นกระบวนการที่ชี้ให้เห็นถึงวิธีการต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติและช่วยให้เรามองเห็นช่องว่างระหว่างสถานะเป้าหมายกับสถานะปัจจุบันว่าจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานทางการศึกษาอื่นโดยทั่วไป(สมรศรี แจ่มสุวรรณ, 2548) การวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญทั้งต่อองค์กรและสมาชิกในองค์กร เพราะจะช่วยให้องค์กรมีการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ส่วนสมาชิกขององค์กรทั้งระดับบริหารและปฏิบัติงานสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้พร้อมๆ กันมีความเข้าใจทิศทางขององค์กรได้ตรงกัน มีส่วนร่วมที่จะกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ นโยบายและแนวทางการทำงานร่วมกันสามารถเชื่อมโยงโครงการ หรือแผนระยะกลาง (Program หรือ Medium range planning) กับแผนระยะยาวหรือแผนกลยุทธ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ (บัญญัติ จรัสแล้ว 2549: 28-30) การเตรียมการ ทำให้เกิดความพร้อมในการทำงาน เพื่อป้องกันความผิดพลาดหรือหากจะเกิดความผิดพลาดก็อาจจะไม่มากจนทำให้เกิดความเสียหาย และมีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันคือ ต้องการความสำเร็จของงาน (ศิริธร มีสมสืบ, 2548: 14) เป็นกระบวนการในการประสานงาน และรวบรวมกิจกรรมในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยคน (Robbin & Coulter, 1999: 8) เป็นหน้าที่ต่อเนื่องเนื่องจากบุคคลต้อง การอยู่ร่วมกันเพื่อเป็นการสร้างสรรค์ผลประโยชน์ (Steers, 1991: 125-127) การกำหนดโครงสร้างขององค์กรอย่างเป็นทางการโดยการจัดการแบ่งออกเป็นหน่วยงานย่อยต่างๆ การจัดหางบต่างๆ ทั้งในส่วนงบประมาณและงบนอกงบประมาณจากส่วนอื่น ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อย ทั้งนี้ให้อัตราการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (ธนะศักดิ์ พรหมจันทร์, 2550: 21)

นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ก็เป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตร และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ยืดหยุ่นเน้นการบูรณาการการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและค้นคว้าสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนที่มีคุณธรรม รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ และสืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมี ภูมิใจในตนเอง รวมทั้งการสร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพโดยการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาโรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสู่การแก้ปัญหาจากระบบการศึกษาที่ช่องว่างทางสังคม จุดเน้นของโรงเรียนในฝัน คือ การมี Resource Center ที่ใช้ ICT ที่ทันสมัย ครูสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ IT อย่างสม่ำเสมอ นักเรียนได้เรียนรู้เป็นทีมโดยใช้ IT ครูผู้สอนสามารถทำการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้ IT ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นนิสัย และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งการดำเนินงานโรงเรียนในฝันนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแบบ ปะสงค์ของโครงการ คือ การนำกลยุทธ์แผนงานหลัก 5 แผนงาน คือ แผนการพัฒนาด้าน การบริหาร และการจัดการ แผนการพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและการเรียนรู้แผนการพัฒนาครู และบุคลากร ทางการศึกษา แผนการพัฒนาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของโรงเรียน และแผนการพัฒนาด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และสถานพยาบาลทางการศึกษา โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องนี้ นองฯกระทรวงศึกษาธิการ 2546)

กลยุทธ์การระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งในโรงเรียนในฝัน จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะงบประมาณที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนา โรงเรียนในฝัน จึงต้องอาศัยผู้อุปถัมภ์ซึ่งหมายถึงผู้ให้ความช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนด้านความรู้ ความคิด และความสามารถเฉพาะด้าน และทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายของโรงเรียนในฝันได้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย หน่วยงานจากภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำทางศาสนา พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนในชุมชน ประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้ให้การสนับสนุนสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนได้ทั้งด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สนับสนุนการเรียนรู้ด้านสื่อการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพตามมาตรฐาน การบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เทคนิคการวางแผน และกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่างๆ เทคนิคการจัดทำบัญชี ด้านอาคารสถานศึกษา ด้านงบประมาณ แต่อย่างไรก็ตามการที่จะดำเนินการระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์โรงเรียนในฝันได้ต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้องทั้งมวลในการประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดำเนินการจนเกิดความสำเร็จอันสำคัญในการบริหารจัดการงานขององค์กร ทั้งในระดับสูงของประเทศจนถึงระดับโรงเรียน เพราะฉะนั้นในการใช้จ่ายจึงต้องคำนึงถึงระเบียบปฏิบัติและความคุ้มค่าของงบประมาณ งบประมาณทั้งจากส่วนกลางส่วนภูมิภาค และส่วนที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นล้วนมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารงานสถานศึกษา งบประมาณในส่วนราชการต้องใช้อย่างคุ้มค่ามีคุณภาพประสิทธิภาพ ส่วนที่เป็นทรัพยากรท้องถิ่น จะต้องพยายามเข้าหาโดยเข้าไปติดต่อประสานสัมพันธ์ไมตรีกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับสูงและระดับล่าง ร่วมกิจกรรมทั้งกับส่วนรวม และส่วนตัว เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและเพื่อการขอรับการสนับสนุนในงานของโรงเรียน เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนที่จะต้องใช้จ่ายเกี่ยวกับคนเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเกี่ยวกับการจัดการสถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนติดต่อประสานงานเพื่อขอรับงบประมาณ และระดมทุนทั้งจากส่วนราชการ และองค์กรเอกชน ให้เพียงพอและเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการให้มากที่สุด การจัดทำแผนการดำเนินงานงบประมาณอย่างเป็นรายลักษณะกิจกรรมขององค์กรหนึ่งสำหรับระยะเวลาใดเวลาหนึ่งในภายหน้า (Steers, 1991: 51-53) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครอง นักเรียนครู และผู้บริหารที่มีผล ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมในเขตทุรกันดารในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางบวกด้านวิชาการ ระเบียบวินัยของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ(Pattie,

2002: 363) พื้นฐานที่สำคัญของการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และการพัฒนา คือ การจัดทำทรัพยากรที่จำเป็น วิธีการจัดหา จัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความสามารถของครู และผู้บริหารที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา และปฏิรูปสถานศึกษาทรัพยากรมีได้หมายถึงวัสดุ อุปกรณ์ และวัสดุติด แต่หมายรวมถึง ข้อมูลข่าวสาร เครื่องอำนวยความสะดวกเทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญในการนำวิธีการอย่างใหม่ไปปฏิบัติ หรือการนำเทคนิคการสอนอย่างใหม่ไปปฏิบัติ นั้น นอกจากจะต้องการวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือแล้วยังต้องการเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จำแนกหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์และการสนับสนุนทางด้านเทคนิค ขณะเดียวกันเวลาที่เป็นทรัพยากรสำคัญในการนำความคิดวิธีการอย่างใหม่ไปสู่การปฏิบัติ (Guskey, 2000: 153-154) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึงการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ใช่ใช้ความหมายเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่เราคิดหรือต้องการ ต้องให้ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย อันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการดำเนินงาน หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ และแผนงานร่วมกันและปฏิบัติตามแผนงานของโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้ว ยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริหารรวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินผลโครงการต่างๆซึ่งอาจเป็นไปโดยทางตรงหรือทางอ้อมอีกด้วย (เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ. 2545: 113-114) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเข้าไป มีบทบาทตั้งแต่การได้รับข่าวสาร ข้อมูล การให้ข่าวสารข้อมูลการสนับสนุนทรัพยากรการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยที่ประชาชนอาจเข้าไปมีบทบาทในระดับใดระดับหนึ่งหรือหลายระดับ โดยที่ความคิดและความต้องการของประชาชนถูกนำไปเป็นสาระส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด ในการพิจารณาทำหนดนโยบาย หรือตัดสินใจ ความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เพื่อทำให้เกิดความโปร่งใส และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทางสังคมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนโดยการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นซึ่งกันและกันจะส่งผลให้เกิดการรับรู้ที่ใกล้เคียงกันและเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ทำให้ผู้มีส่วนร่วมมีความรู้สึกผูกพันและมีส่วนเป็นเจ้าของ และเป็นการตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเสริฐ ภัทรมัย และคณะ. 2546: 32) สถานศึกษาใช้วิธีการเข้าหาแหล่งทุน โดยผู้บริหาร และคณะกรรมการใช้ศักยภาพเดินเข้าไปหาทำสัมพันธไมตรีทั้งในระดับสันและระยะยาว มีการร่วมมือกิจกรรมกับส่วนรวมและกิจกรรมส่วนตัว เพื่อที่จะเชื่อมโยงจากความสัมพันธ์มาสู่กิจกรรมหาเงินทุนให้โรงเรียนแห่งนี้คนเรามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ย่อมมีความผูกพัน ย่อมเห็นอกเห็นใจ จึงยอมช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ (เนงเยาว์ ศักดาศักดิ์. 2548: 112-113) ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเข้าใจและศรัทธาต่อโรงเรียนและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและดำเนินการต่อชุมชนด้วยความจริงใจ และทำให้ชุมชนมองเห็นความตั้งใจของโรงเรียน รวมทั้งต้องพยายามศึกษาชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งในแง่มุมมองสังคมเศรษฐกิจ ค่านิยม วัฒนธรรม และความต้องการ (เมตตา ชูเลิศ. 2548: 36) การสร้างความตระหนักในการร่วมมือร่วมใจที่จะพัฒนา โดยใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพการดำเนินการภายใต้บริบทและข้อจำกัดของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่จะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และมีความต้องการที่จะพัฒนา(สภาพ พยงเอน 2549)

จากงานวิจัยเรื่องกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบใหม่ น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต สะทอนภาพรวมของการบริหารจัดการได้ว่า โรงเรียนต้นแบบใหม่ นี้ ยังมีความขาดแคลน และมีความต้องการในเรื่องของการระดมทุนทรัพย์ หรืองบประมาณ เพื่อ นำไปพัฒนาตามความจำเป็นและความต้องการในด้านต่างๆ เช่น ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ ให้ครบทุกกลุ่มสาระอย่างเพียงพอเหมาะสม ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และการพัฒนาห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา) คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ ให้ทันสมัยมีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และการพัฒนาครูทุกคนให้ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอนที่สอดคล้อง กับการปฏิรูปการเรียนรู้อรวมทั้งการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีการใช้สื่อดิจิทัล เช่น E-Library, E-Book, E-Learning และ Software เพื่อการจัดการเรียนการสอนโครงการที่สร้างความคาดหวังไว้สูงแต่กลยุทธ์บางอย่างมีจุดด้อย จึงเป็นสิ่งท้าทายความสามารถของผู้บริหารคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนร่วมกัน จัดทำ จัดทำ และดำเนินการพัฒนาให้บรรลุความต้องการในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

อรทัย มูลคำ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: บทคัดย่อ) ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ระยะที่ 2 เสนอต่อคณะรัฐมนตรีประจำปีงบประมาณ 2548 ผลการวิจัยพบว่า

ด้านปัจจัย พบว่าผลการประเมินของทุกหน่วยงานมีค่าร้อยละสูงสุดด้านตัวครูผู้สอน มีวุฒิความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีจำนวนครูเพียงพอ รองลงมา คือ ครูมีพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนางานที่รับผิดชอบโดยใช้ ICT ส่วนทางด้านชุมชน พบว่า ชุมชน พึงพอใจสนับสนุนส่งเสริมและมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนในระดับสูง สำหรับผู้บริหารโรงเรียนพบว่า มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ มีภารกิจองค์กรโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ขอให้ทางรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนในฝัน เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายได้ รวมทั้งขอการสนับสนุนด้านการพัฒนา Resource centre ในส่วนกลางให้สามารถเข้าเป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนหาวิชาการแก่ทุกโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน

ศุภร บุญราช (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาปฏิบัติและความคาดหวังเกี่ยวกับกระบวนการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. โดยภาพรวมโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในสามอันดับแรกคือการรับทราบนโยบายเกี่ยวกับการระดมทรัพยากร การปฏิบัติจริงของโรงเรียนและวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการระดมทรัพยากร ส่วนเรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากร

2. ปัญหาการระดมทรัพยากรพบว่า เรื่องที่มีปัญหาสามอันดับแรกคือ ปัญหาจากทรัพยากรด้านการเงิน ปัญหาจากทรัพยากร

ที่มนุษย์สร้างขึ้น ปัญหาจากทรัพยากรส่วนบุคคลโดยเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการเป็นปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย

3. ความคาดหวังเกี่ยวกับการระดมทรัพยากร พบว่ามาตรการในการระดมทรัพยากรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว และคาดหวังว่าจะสามารถนำสู่การปฏิบัติที่บังเกิดผลได้และความคาดหวังกับผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อใช้มาตรการในการระดมทรัพยากรคือบุคคล ชุมชนองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นงบประมาณด้านการศึกษาจะเพิ่มมากขึ้น คุณภาพการศึกษาของประเทศจะดีขึ้น มาตรการอื่นที่ควรจะนำมาใช้ในการระดมทรัพยากรได้แก่ควรมีค่าตอบแทน การยกเว้นหรือลดหย่อนเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล การศึกษาบุตร การกู้เงินจากสถาบันการเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ การยกย่องเชิดชูต่อสาธารณชน เป็นต้น

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ผลการวิจัยพบว่า

1. การได้มาเนื่องจากผู้อุปถัมภ์เนื่องจาก

1.1 ผู้อุปถัมภ์ความชื่นชมศรัทธาในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

1.2 ผู้อุปถัมภ์มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับบุคลากรของโรงเรียน

1.3 ผู้อุปถัมภ์ได้รับการเชิญชวนจากบุคลากรในโรงเรียน

1.4 ผู้อุปถัมภ์ได้รับคำแนะนำและเชิญชวนจากหน่วยงานต้นสังกัด

2. ลักษณะการผู้อุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์ให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในฝัน ด้านพลังทรัพยากรที่สุด รองลงมาคือ พลังกายและพลังปัญญามากที่สุด

3. การมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนผู้อุปถัมภ์ได้เข้าร่วมพัฒนาโรงเรียนไปสูเป้าหมายของโรงเรียนในฝัน ร่วมกับครู ผู้บริหารและชุมชนได้แก่ การร่วมคิดและตัดสินใจการดำเนินการร่วมประเมินผลร่วมรับผิดชอบ

4. ผลการพัฒนาโรงเรียน ผลที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้อุปถัมภ์ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมีผลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านบริหารจัดการภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณ กระบวนการดำเนินงานสู่ความสำเร็จในกลยุทธ์ด้านนี้โรงเรียนจะต้องกำหนดกระบวนการสู่การปฏิบัติ ดังนี้

4.1 จัดทำแฟ้มผลงานสารสนเทศของโรงเรียนที่แสดงให้เห็นผู้อุปถัมภ์ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาตนเองของโรงเรียน

4.2 ประชาสัมพันธ์ขอรับการสนับสนุนขององค์กรภาคเอกชน ภาครัฐบาลและรัฐวิสาหกิจผ่านสื่อโฆษณาต่างๆ

4.3 ส่งจดหมายเชิญชมบุคคลและหน่วยงานหรือองค์กรร่วมเป็นผู้อุปถัมภ์โรงเรียน

4.4 จัดกิจกรรมทางวิชาการ หรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและรับทราบหลักการของการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฝัน เพื่อให้ภาคธุรกิจหรือผู้ประกอบการพิจารณาเป็นผู้อุปถัมภ์โรงเรียน

4.5 จัดทำข้อมูลสารสนเทศบุคลากร หน่วยงาน องค์กรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน

4.6 ร่วมมือกับผู้อุปถัมภ์จัดทำแผนการดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษา และนิเทศติดตาม กำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.7 ประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างโรงเรียน และผู้อุปถัมภ์ต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.8 บริหารทรัพยากรที่รับจากผู้อุปถัมภ์อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นผลงานการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก

4.9 นำเสนอผลงานดำเนินงานต่อผู้อุปถัมภ์และสาธารณชนเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

4.10 ประสานขอความร่วมมือในการใช้แหล่งข้อมูล

นิวัตร์ นาคะเวช (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ความสำเร็จของโรงเรียนต้นแบบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ให้พอเพียงต่อความต้องการของผู้เรียน

2. สภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนต้นแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ความสำเร็จของโรงเรียนต้นแบบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมผู้เรียนแสวงหาความรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม

3. คุณลักษณะและการปฏิบัติของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี จุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ละเว้นสิ่งเสียดสีและอวดดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ และใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนที่ อธิบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี จุดเด่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมและการแก้ปัญหาบุตรหลาน กวดขันดูแลเอาใจใส่การเรียนและแนะนำเกี่ยวกับการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ

5. ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนสามารถใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ โรงเรียนมีระดับคุณภาพมาตรฐานที่สูงขึ้นการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง การเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี การเชื่อมโยงข้อมูลใช้อินเทอร์เน็ต/อินเทอร์เน็ต การพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนละเว้นสิ่งเสียดสีและอวดดี นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะการใช้ภาษาไทยและมีความรู้ความสามารถที่ศึกษาต่อในระดับสูงได้

6. สภาพปัญหาอุปสรรคของโรงเรียนต้นแบบ ส่วนใหญ่ต้องการได้รับจัดสรรงบประมาณอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการและคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม สื่อเทคโนโลยี เพื่อการจัดจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ขาดอัตรากำลังบุคลากรพัฒนาครู ไม่ต่อเนื่องและไม่เท่าเทียมกันทุกกลุ่มสาระพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน บางส่วนไม่เพียงพอ ชุมชนให้การสนับสนุนร่วมมืออยู่ในระดับน้อย และไม่ต่อเนื่อง

สรุปว่าแนวคิดโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ถือเป็นความฝันอันงดงาม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหมดทุกฝ่าย เห็นพ้องกันว่าเป็นโครงการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไทยในทุกพื้นที่อย่างแท้จริง การดำเนินการในช่วงแรกผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝัน คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน และภาคเอกชนอื่น ๆ ต่างตื่นตัวตั้งใจ มีความกระตือรือร้น มีความกระหาย มีความกระตือรือร้น มีความพอใจและมุ่งมั่นที่จะร่วมดำเนินโครงการ โครงการนี้ดูมีความวูบวาบในช่วง 2-3 ปีแรก โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการบางโรงเรียน ที่มีสภาพดี จัวยพร้อมก็สามารถทำตามโครงการได้ดีเห็นความแตกต่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่บางโรงเรียนที่อยู่ในสภาพทรุดโทรมไม่พร้อมสภาพดี จัวยมีปัญหาก็คงทำได้เพียงเล็กน้อยไม่เป็นไปดังที่คาดหวังไว้อย่างสวยงาม เป็นเพียงการโหมกระพือเหมือนกับไฟไหม้ฟางที่ไฟไหม้แรงในช่วงแรกแล้วดับลงในเวลาอันสั้น เหลือเพียงความฝัน นลม ๆ แล้ง ๆ ในที่สุด จึงเข็รื่องที่ทุกฝ่ายต้องหันมามองและให้ความสนใจอย่างจริงจัง ไม่นำเรื่องการเมืองเรื่องผลประโยชน์หรือเรื่องความขัดแย้งส่วนตัว เข้ามาเกี่ยวข้อง ให้มองผลประโยชน์ที่จะเกิดจากโครงการโรงเรียนในฝัน อย่างแท้จริงแล้วมุ่งมั่นดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากผลการวิจัย เรื่อง ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ได้กล่าว ผลการวิเคราะห์ตัวแปรมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์จะนำไปสู่การเพิ่มโอกาสของความสำเร็จ และความล้มเหลวขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรนำผลการวิจัยเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 และเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลวางแผนบริหารจัดการ
2. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรหันมาร่วมดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องอีกครั้ง มีการระดมสรรพกำลังทุกอย่าง เพื่อสนับสนุนโครงการนี้ให้ประสบผลสำเร็จ
3. โรงเรียนควรมีการวางแผนกลยุทธ์และดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ให้ครบทุกขั้นตอนและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการประกันโอกาสความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอื่น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาโรงเรียนในฝัน

3. ควรศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการดำเนินโครงการโรงเรียนในฝัน เน้นเชิงลึกด้วยวิธีคุณภาพ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่ง จากคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์อย่างละเอียด ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นไปตามรูปแบบของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และถูกต้องตามหลักวิชาการ

ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้ประสานงานให้เปิดศูนย์การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ศูนย์ ชุมพวง อาจารย์ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้สอนความรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเรียน พร้อมทั้งมีส่วนเสนอแนะในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครู โรงเรียนอนุบาลชุมพวงวิทยา โรงเรียนภูวิทยา โรงเรียนพิมายวิทยา โรงเรียนเมืงของคุรุราษฎร์ อูทิศ โรงเรียนชุมชนลำทะเมนชัยศึกษา และโรงเรียนชุมชนประทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสำรวจทำให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ในโอกาสเดียวกันนี้ขอขอบคุณ คุณบุญมาศ เฉลิมวรวงศ์ คุณวิศรุพงศ์ เฉลิมวรวงศ์ คุณรัชชากร เฉลิมวรวงศ์ และคุณคุณานนท์ ศรีขาว ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ เก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่จะพึงมีจากแนวคิดบทสรุปของสารนิพนธ์ฉบับนี้ในการบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบในฝัน ให้พัฒนาสภาพตลอดไป ผู้วิจัยขอขอบเป็นกตัญญูกตเวทิตา แต่ คุณพ่อเฉลิม คุณแม่เข็ม ชีรัมย์ ผู้เป็นบุพการี ตลอดจนครู-อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน

บรรณานุกรม

- [1] กรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์. (2553). กลยุทธ์ หรือ **Strategic**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2553, จาก www.aircadetwing.com/index.php?lay= Show & ac.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน**. กรุงเทพฯ: สถาบัน ราชภัฏสวนดุสิต.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2549). **รายงานการศึกษาเบื้องต้น การวิจัยและประเมินโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เพื่อนำเสนอต่อสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2465). **การคิดเชิงกลยุทธ์** กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเตีย.
- [4] ไกรณี ตูนา. (2550). **การศึกษาความยั่งยืนของการดำเนินงานโครงการโรงเรียนในฝัน การศึกษาแบบข้ามกรณีโรงเรียนต้นแบบ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- [5] คณะกรรมการการศึกษาสัมพันธ์ สภาดำรงรัฐธรรมนูญ. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- [6] จุฬาลักษณ์ ธีรัตน์พันธ์. (2540). กลยุทธ์การบริหารการพยาบาล. ขอนแก่น: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [7] เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอล อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- [8] ชงชัย สันติวงษ์. (2536). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [9] ธนะศักดิ์ พรหมจันทร์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลิขธิบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- [10] นงเยาว์ ศักดิ์ ดาศักดิ์. (2548). ศึกษากระบวนการบริหารจัดการการเงินนอกงบประมาณในสถานศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [11] นิวัตร นาคะเวช. (2549). รายงานการวิจัยการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- [12] บัญญัติ จรัสแก้ว. (2549). สภาพปัญหาและการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.
- [13] บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [14] บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [15] ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์เนติกุลการพิมพ์.
- [16] ประเสริฐ ภัทรมัย; และคณะ. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ. กรุงเทพฯ: เทคโนโลยีมีเดีย.
- [17] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2529). เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนและควบคุมงานบริหาร หน้าที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.
- [18] เมตตา ชูเลิศ. (2548). สภาพการนำแผนกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 42. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- [19] ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- [20] รุ่ง แก้วแดง. (2545). การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ข้าวฟ้า.
- [21] ศศิธร มีสมสืบ. (2548). แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนิมิตศึกษา อำเภอ ไพศาลี จังหวัด นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (ถ่ายเอกสาร).
- [22] ศศิธร มีสมสืบ. (2546). แผนหลักโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [23] Guskey, T.R. (2000). **Evaluating Professional Development Thousand Oaks.** California: Corwin Press.
- [24] Newman; Olen; & Carroll. "An Conversation of the Role and Function of Assistant Superintendent in Charge of curriculum ant their Use of management Plan." **Dissertation Abstracts International.** 39 (9): 5242-A, march, 1979.
- [25] Patte, M.M. (2002). **Defining parent involvement in rural elementary school through the Eyes of parents, student, teachers, and administration: A case study.** Pennsylvania: The Pennsylvania State University.
- [26] Robert; Susie; & Jane. "A process Model From use by Educational Facilities in the State of Alabama" **Dissertation Abstracts International.** 43 (2): 2547-A, August, 1979.
- [27] Robbins, S.P.; & Coulter, G. (1985). **The Administrative Process.** 2nd ed Prentice-Hall Of India, New Delphi.
- [28] Steers, R.M. (1991). **Antecedents and Outcomes of Organizational Commitment.** Administrative Science Quarterly. 22 (10), 46-57.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล นายวิวัฒน์ เฉลิมวรวงศ์
 วันเดือนปีเกิด วันที่ 6 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2504
 สถานที่เกิด บ้านโนนหาด ตำบลโนนรัง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 46 หมู่ที่ 9 ตำบลสุข อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สถานที่ทำงานปัจจุบัน
โรงเรียนชุมชนลำทะเมนชัยศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524 การศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4
โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัดใหญ่สูงเนิน
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2526 ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา
กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรพิเศษมัธยม
กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2538 ศึกษาศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2553 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ